

PRESENTACIONES DE PROYECTES

EL «REPERTORI BIOBIBLIOGRÀFIC DE LA LITERATURA POPULAR CATALANA»

El «Repertori biobibliogràfic de la literatura popular catalana» és un projecte interuniversitari coordinat des de la Universitat Rovira i Virgili que es va iniciar l'any 2006. Aquest projecte,¹ de tres anys de durada, acaba l'any 2009 i ha comptat amb la participació dels investigadors: Jaume Guiscafrè i Caterina Valriu, de la Universitat de les Illes Balears;² Carme Oriol, Josep M. Pujol, Magí Sunyer, Mònica Sales i Emili Samper, de la Universitat Rovira i Virgili,³ i Joan Armangué, de l'Arxiu de Tradicions de l'Alguer. Un segon projecte,⁴ continuació d'aquest, es durà a terme entre els anys 2009 i 2012 i anirà a càrrec dels mateixos investigadors, amb dues noves incorporacions, les de Montserrat Palau, de la Universitat Rovira i Virgili, i Josefina Roma, de la Universitat de Barcelona.⁵

Amb els dos projectes o, per dir-ho més exactament, amb les dues fases de la investigació sobre el «Repertori de la literatura popular catalana» ens proposem aconseguir dos objectius fonamentals. El primer consisteix a posar a l'abast dels investigadors una base de dades sistemàtica i exhaustiva de les fitxes bibliogràfiques de les publicacions impreses (llibres monogràfics o miscel·lanis, articles i notícies de revista) corresponents a la literatura popular i al folklore, així com als seus recol·lectors i investigadors en el territori corresponent a l'àmbit de la llengua catalana. Amb el segon objectiu pretenem oferir un estudi del panorama de la literatura popular catalana en l'etapa considerada

1. «Repertorio biobibliográfico de la literatura popular catalana: el ciclo romántico (1778-1893)», projecte I+D del Ministeri d'Educació i Ciència (ref. HUM2006-13121).

2. Investigadors del Grup de Recerca en Etnopoètica de les Illes Balears (GREIB).

3. Investigadors del grup de recerca Identitat Nacional i de Gènere a la Literatura Catalana, de la Universitat Rovira i Virgili, i del Grup de Recerca Identitats en la Literatura Catalana (GRILC), reconegut i finançat per la Generalitat de Catalunya (2009-2013).

4. «La literatura popular catalana (1894-1959): protagonistas, actitudes, realizaciones», projecte I+D del Ministeri de Ciència i Innovació (ref. FFI2009-08202/FILO).

5. Tots els investigadors formen part del Grup d'Estudis Etnopoètics de la Societat Catalana de Llengua i Literatura de l'Institut d'Estudis Catalans.

clàssica en els estudis de folklore, que Prats (1991-1992: 5-6) situa entre el 1853, any de la publicació de les *Observaciones sobre la poesía popular* de Manuel Milà i Fontanals —però que de fet comença abans—, i el 1959, any de la mort de Joan Amades. Aquest estudi constituirà la introducció al *Repertori biobibliogràfic de la literatura popular catalana*, que es publicarà en forma de llibre en dos volums, el primer dedicat al segle XIX i el segon al XX.

I. JUSTIFICACIÓ DEL PROJECTE

Des del començament vàrem creure que la massa de dades i coneixements sobre la literatura popular catalana mereixia que se li dedicés un projecte d'investigació. Si considerem que l'interès per la literatura popular i les primeres temptatives de recollecció, a Catalunya (Piferrer, Milà i Fontanals) i a Mallorca (Aguiló, Quadrado), varen començar tot just entrada la dècada dels trenta del segle XIX —vint anys abans de la publicació de les *Observaciones* de Milà— i que amb la mort de Joan Amades es tanca l'etapa dels folkloristes clàssics, resulta que tenim un segle i quart d'activitat intel·lectual i literària sobre la literatura popular. Sorprenentment, però, malgrat la continuada activitat dels nostres folkloristes, amb major o menor intensitat, durant tot aquest període, una bona part de les publicacions generades es troba fora de l'abast de l'investigador. En general, cada folklorista treballa desconnectat dels seus predecessors i dels seus veïns coetanis i és ignorat al seu torn pels seus successors.

Pel que fa a la recollecció de materials (que ha estat, de molt, l'objectiu principal dels folkloristes fins a temps ben recents), l'explicació d'aquesta actitud es troba en l'esperit localista, que, alhora que —en positiu— empeny a cercar la literatura popular d'un lloc, —negativament— fa que el recollector es desinteressi per l'activitat dels llocs que són fora del seu centre d'interès. També producte d'aquest localisme és la fragmentació i la dispersió dels treballs, publicats en llocs marginals o atípics per a l'investigador universitari (revistes locals, volums miscel·lanis de temàtica diversa, publicacions ocasionals, etc.). El nostre primer objectiu ha estat de superar aquesta fragmentació i posar a l'abast dels investigadors el cabal d'informació generada en aquests cent trenta anys.

Però també hi ha una altra barrera que s'interposa seguint el fil del temps entre els folkloristes (i que també és causa de la fragmentació que comentàvem), una barrera d'ordre podríem dir-ne «generacional», que es troba en la manera de concebre la literatura popular. La nostra hipòtesi és que l'estudi de la literatura popular està format per diversos estrats teòrics (o més aviat «ideològics») diferents, que són refractaris a acumular-se i barrejar-se (Pujol 1999, 2007). Dintre del segle XIX, el més antic és el romàntic, subdividit en dos: l'interès per la «poesia popular», iniciat per Herder (1778), i la curiositat pels contes populars (1812/1819) i les llegendes (1816/1818), iniciat pels germans Grimm. El

segon estrat és el del folklore en sentit estricte, procedent de l'Anglaterra de la dècada dels setanta, que entre nosaltres arriba devers el 1885, assumeix una part de l'interès per la literatura popular (llegendes, proverbis) i l'insereix en un context més ampli, que inclou altres aspectes de la cultura immaterial (festes i celebracions, rituals, creences i supersticions, etc.). Dintre del segle xx, l'adopció de mètodes positius, com va ser el cas de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya, va tallar la connexió entre la literatura popular, recollida i conservada asèpticament, i el seu possible públic usuari. D'altres estrats, també en el segle xx: el que —ni que sigui nominalment— intenta reconvertir el romàntic folklore en la positiva etnografia, i els escassos representants de certes aproximacions museístiques franceses o de la *Volkskunde* filològica alemanya (l'escola de «Wörter und Sachen», de Fritz Krüger) es desentenen de la literatura popular. Això, dit sense tenir en compte la complexa relació entre la literatura popular i l'escripta, que, per exemple, sota la influència d'Antonio de Trueba contribueix a explicar la figura singular d'En Jordi des Racó.

Calia superar també aquestes barreres ideològiques i donar una panoràmica de conjunt dels estudiosos de la literatura popular catalana sense falsificar la seva diversitat.

II. LA BASE DE DADES DEL «REPERTORI BIOBIBLIOGRÀFIC»

En aquest article ens centrarem en el primer objectiu del projecte i, per tant, explicarem quins han estat els criteris adoptats per a la construcció de la base de dades i quina ha estat la documentació consultada i buidada. D'altra banda, aportarem informació sobre el corpus que hem tingut en compte en la primera fase del projecte, que és la que correspon al segle xix.

A l'inici del projecte vam dissenyar una fitxa de treball que permetés processar la informació extreta del buidat dels fons documentals i, alhora, vam confeccionar un manual d'ús, és a dir, unes convencions de redacció de les fitxes per tal d'assegurar al màxim que tots els investigadors féssim servir uns mateixos criteris.

En la *Història de la lingüística catalana* (que va servir de model per a la redacció de les nostres normes), Pere Marcet i Joan Solà (1998) indiquen que la coherència en les descripcions bibliogràfiques va ser l'aspecte més feixuc i laboriós del seu treball. A partir de l'experiència de Marcet i Solà, des del primer moment vam considerar molt important que els col·laboradors no prenguessin decisions pel seu compte, sinó que els dubtes es comentessin i que les normes s'anessin actualitzant a partir del debat entre els membres de l'equip de recerca i el posterior consens sobre quina era la millor solució a adoptar.

Per això, a partir d'una proposta inicial, tots els membres del grup de recerca vam començar el buidat dels fons documentals que ens corresponien

d'acord amb el repartiment inicial. A través de diverses reunions de treball, i a mesura que avançava la investigació, vam anar millorant la fitxa de treball que, finalment, ha quedat estructurada en quatre grans apartats: (1) Gestió; (2) Fitxa bibliogràfica; (3) Contingut, i (4) Observacions.

1. *Gestió*

Aquest apartat és important en un projecte en què intervenen diversos investigadors ja que facilita el treball de tot el grup i permet que la persona encarregada de rebre les fitxes pugui revisar-les i, a continuació, processar-les en una única base de dades amb més eficàcia. En aquest apartat hi ha els següents camps:

(a) Redactor

Conté les inicials del membre de l'equip d'investigació que ha omplert la fitxa.

(b) Estat

Fa referència a l'estat de la fitxa i serveix perquè cada investigador pugui controlar bé la seva feina. Aquest camp contempla únicament dues opcions possibles: provisional/definitiu. Així, se sap si en la fitxa encara hi manquen dades i, per tant, és provisional, o si ja es considera que el seu estat és definitiu.

(c) Enviat

Serveix perquè cada col·laborador sàpiga en cada moment quines són les fitxes que ja ha enviat al gestor de la base de dades comuna. Els investigadors envien les fitxes quan consideren que ja són les definitives.

(d) Revisat

Indica que la fitxa tramesa per cada investigador ha estat revisada pel gestor de la base de dades.

2. *Fitxa bibliogràfica*

Aquest apartat conté els següents camps referits als aspectes bibliogràfics i d'edició:

(a) Responsable(s) del treball (autors, editors, recollctors)

Permet controlar bé les publicacions de cada autor, en les quals el nom pot constar de formes diferents (amb el prenom castellanitzat o no, amb grafia

antiga, en espanyol o en català, etc.). Per aquesta raó, els noms s'han escrit complets i regularitzats gràficament d'acord amb els criteris que s'expliquen tot seguit.

Els noms d'autors catalans s'han escrit tal com figuren a la *Gran Enciclopèdia Catalana*. Quan no hi eren, els criteris adoptats han estat els següents: si es coneixien, es donaven sempre els dos cognoms separats per una *i* (encara que l'autor només en fes servir un o no fes servir la *i* entre els dos); si eren morts abans de l'1 de gener de 1870 (que va ser la data en què va entrar en vigor la Llei del registre civil espanyola), es regularitzava el nom i el cognom, i només el nom si eren morts després; si no se sabia la data de defunció, es regularitzava el nom i es deixaven els dos cognoms tal qual (amb regularització d'accents i dièresis) separats per una *i*:

Milà i Fontanals, Manuel [Manuel Milá y Fontanals]
 Briz Fernández, Francesc Pelai [Francesch Pelay Briz]
 Vidal i de Valenciano, Gaietà [Gayetà Vidal, Gayetà Vidal de Valenciano, Cayetano Vidal y de Valenciano]
 Pin i Soler, Josep [Joseph Pin y Soler, José Pin y Soler]

Els noms estrangers s'han transcrit regularitzats ortogràficament sempre.

Quan hi ha hagut més d'un autor, s'han consignat tots. En el cas que l'autor hagi utilitzat un pseudònim, s'ha posat primer el nom real i després, entre parèntesis, el pseudònim:

Alcover, Antoni M. (Jordi des Racó)

Quan no figurava el nom de l'autor, s'ha posat *s.n.* ('sense nom').

(b) Data

La data de publicació s'ha posat en camp a part per organitzar millor la cerca. Primer s'ha posat l'any, després el mes i a continuació el dia, sempre amb els dígitos complets, amb zeros si calia. Per exemple:

1886.06.04 [4 de juny de 1886]

Si les publicacions eren bianuals, trimestrals, quinzenals, etc., s'ha indicat com en els exemples següents:

1888-1889.06.01; 1850.07-09; 1879.04.01-15

Si no hi ha hagut data d'edició, s'ha posat: *s.d.*

(c) Primera edició

Llibres: Les dades s'han extret de la portada, no de la coberta, i al camp de la fitxa s'hi han fet constar en estil descriptiu, és a dir, transcrivint exactament i pel mateix ordre el que hi diu. Els responsables del treball i el títol s'hi han consignat exactament tal com consten a la publicació (sense les regularitzacions adoptades al camp de «Responsable» i sense resoldre les abreviatures o les sigles, encara que es conegué el seu valor). Per exemple:

Francesch Pelay y [sic] Briz. *Endevinallas populars catalanas*. Acompanyades de variants y confrontaments ab endevinallas francesas, lituanas, vascas, gallegas, italianas, ribagorzanas, provensals, alamanyas, anglesas, alsacianas, portugueses, bearnesas, castellanas i senegambesas, seguidas de un aplech de endevinallas modernas, y coleccionadas per ————. Barcelona. Llibreria d'Eduart Puig, Plassa Nova, 5; Capellans, 2. Llibreria d'Alvar Verdaguer, Rambla del mitj 5. 1882. 232 pp.

En darrer lloc s'han consignat els volums i el nombre de pàgines per volum. S'ha fet constar el darrer número de pàgina que consta al llibre i s'ha tingut una cura especial a consignar els canvis de paginació, de xifra romana a aràbiga. En aquest darrer cas, s'ha procedit de la següent manera:

i-xxii, 23-323 pp. [quan la numeració va seguida]

i-xxii, 323 pp. [quan la numeració en xifres aràbigues comença pel número 1]
vol. 1, i-xxii, 23-323 pp.; vol. 2, i-xii, 13-314.

Articles de revistes: S'ha donat, per aquesta seqüència i sense regularitzar res, nom d'autor, títol de l'article entre cometes, títol de la revista en cursiva, volum i/o número (amb xifres aràbigues, amb independència de les que utilitzi la publicació), any (incloent-hi, eventualment, dia i mes) i paginació sense abreujar. Els signes de puntuació que separen aquests elements s'han tractat com figura als exemples següents:

Ramon Arabía y Solanas. "Excursions, x: Al Montseny". *Anuari de la Associació d'Excursions Catalana* 1881 1 (1882): 232-258.

R. A. S. "Excursions. ix: De Ripoll á Girona". *Anuari de la Associació d'Excursions Catalana* 1882 1 (1883): 267-432.

"Secció Oficial: anuncis oficials [30 de juny: Lectura de treballs a la secció Folk-Lore Català]". *Butlletí Mensual de l'Associació d'Excursions Catalana* 9, núm. 93 (juny, 1886): 105-106. [Si hi hagués constatat el dia s'hauria posat, per exemple: 13 de juny, 1886].

Aguileta. "Recepta assombrosa". *Almanach de la Esquella de la Torratxa pera l'any* 1891 (1890): 69.

Quan un article continuava en diferents números s'han posat totes les parts juntes en una fitxa i s'han separat per punt i coma. No s'han posat, doncs, indicacions com «acabament», «continuació», etc.

L'Avenç 1, núm. 5 (1 de març, 1882): 35-36; núm. 6 (5 de juny, 1882): 45-62.

Ressenyes de llibres: S'han referenciat d'acord amb el model següent:

R. D. P. Ressenya de Cayetano Vidal de Valenciano, *El entremés de refranes ¿es de Cervantes? Ensayo de su traducción*. *L'Avenç* 3, núm. 24: 32-37.

En aquest darrer cas el que seria el títol de l'article s'ha posat sense cometes perquè en realitat no es reproduïx cap títol sinó que es dóna una fórmula de redacció.

(d) Edicions posteriors

S'han citat totes les edicions, tant les completes com les antològiques o les divulgatives, i les traduccions, disposades per ordre cronològic. En les obres editades en el període objecte de la nostra recerca se n'ha prolongat la història editorial fins als nostres dies, tal com fan Marcet i Solà (1998).

(e) Exemplars

Aquest camp no s'ha omplert sistemàticament: només s'hi ha indicat la localització dels treballs impresos que semblin haver-se conservat en pocs exemplars.

(f) Font

És un camp utilitzat per consignar, com a recordatori, el lloc d'on s'ha tret provisionalment una informació abans que hagi estat comprovada damunt d'un exemplar. Un cop realitzada la comprovació, s'ha esborrat l' anotació inclosa en aquest camp, però, si a la fi no se n'ha pogut consultar cap exemplar, s'hi ha deixat la indicació provisional.

(g) Remissió

Remet a un document relacionat com, per exemple, els altres elements d'una polèmica, una notícia, etc.

(b) Territori

Fa referència al territori on ha estat publicat el llibre o la revista que s'ha buïdat.

3. *Contingut*

Aquest apartat comprèn diversos camps:

(a) País

S'ha utilitzat per donar compte dels treballs fets per folkloristes catalans, però que no es refereixin a l'àrea lingüística catalana. A diferència del camp següent, «Localització», referit sempre a les terres de llengua catalana, aquest és un camp lliure (sense *thesaurus*) perquè les possibilitats són pràcticament il·limitades. Tanmateix, s'ha adoptat el criteri d'escriure sempre el país i la regió que corresponen a l'actualitat, tenint en compte els canvis administratius i de fronteres que hi ha hagut. Per a les terres de llengua catalana, la indicació de «País» s'ha omplert amb la indicació «Països Catalans».

(b) Localització

S'ha indicat en tres camps diferents la regió, la comarca i el municipi de les terres de llengua catalana d'acord amb un *thesaurus* que es troba en forma de desplegable.

(c) Entitat

Aquest és un camp d'un ús molt concret: només s'ha utilitzat quan dins del contingut que es buida es donen notícies aprofitables per a la història de l'associació.

(d) Folklorista

És un camp anàleg al d'«Entitat»: s'ha omplert amb la indicació del nom i el cognom del folklorista (per aquest ordre) sobre el qual el treball conté dades aprofitables per a la biografia. Quan hi ha més d'un folklorista, s'ha seguit el mateix criteri i s'han posat un a continuació de l'altre, per ordre alfabètic dels cognoms, i separats per una coma.

No s'ha omplert el camp de folklorista quan la informació que s'ha trobat ha estat poc rellevant o molt coneguda: si, per exemple, Jacint Verdager signa com a «Prevere» o «Mestre en Gay Saber», no s'ha posat res al camp de folklorista perquè la informació, en aquest cas, és poc rellevant i es troba en altres llocs, com per exemple en biografies sobre Mn. Cinto.

(e) Gènere

Comprèn dos camps: el primer inclou un *thesaurus* amb les cinc grans seccions que s'han establert per a la literatura popular; i el segon conté un altre *thesaurus* amb l'especificació de les subseccions en què s'han dividit les tres primeres seccions. El contingut d'aquests camps és el següent:

Seccions: FLK: Folklore, LOP: Literatura Oral Popular, HIS: Història dels Estudis sobre Folklore i Literatura Oral Popular, MUS: Etnomusicologia, i MIX: Mixt.

Subseccions: FLK: Costums, Creences, Balls, Festes, Jocs, Altres.
LOP: Acudit, Cançó, Contarella, Enigma, Llegenda, Mimosisme, Local, Parèmia, Relat etiològic, Rondalla, Tradició, Altres.

HIS: Esdeveniment, Entitat, Personal, Folklorisme, Altres.

(f) Contingut

En aquest camp s'ha descrit el contingut de l'obra, amb redacció lliure. La redacció s'ha procurat que fos objectiva i sintètica, però donant el màxim possible de detalls:

- S'han indicat el nombre i el gènere dels documents (per exemple: col·lecció de 54 cançons, 32 relats i 18 proverbis), si eren tan nombrosos i/o heterogenis que no es podien especificar;
- Per a les cançons, s'ha especificat si tenen notació musical o si no en tenen;
- S'ha posat el número ATU a les rondalles;
- S'ha indicat la pàgina on es troba una mostra de literatura popular que altrament podria passar desapercebuda en un article llarg dedicat a un altre tema;
- S'ha fet constar si hi ha notes o estudi introductor i o no, etc.

A continuació es pot veure un exemple del tractament del contingut de la fitxa corresponent al llibre:

Francisco Maspons y Labrós. *Tradicions del Vallés*. Per D. ———, de la Real Acadèmia de Bonas lletres de Barcelona. Barcelona: Estampa de “La Renaixença”, Portaferrixa, 18, baixos, 1876.

Contingut: Cicle narratiu del Fort Farell, llegendes d'encantades (Montseny, Vallderros), llegenda històrica del drac de Sant Llorenç del Munt i el comte Jofre el Pelós, tradicions topogràfiques de marques a la roca vora l'església de Bigues (salt de la núvia) i de l'ermita de Sant Miquel del Fai (imatge trobada), amb pròleg (records personals) i notes explicatives.

4. Observacions

S'hi han consignat les circumstàncies de la redacció o la publicació de l'obra, intenció, avaluació (objectiva) del mètode, especulacions sobre l'autor en cas d'obres anònimes, diferències significatives entre la portada i la coberta (dedicatòries, diferents estats d'una mateixa edició, etc.).

III. FONTS UTILITZADES

La documentació que conté la base de dades ha estat extreta de llibres i revistes. Durant la fase de consulta dels fons bibliogràfics, vam realitzar una tasca de tria dels materials que eren susceptibles de ser inclosos a la base de dades. Com a resultat d'aquesta recerca s'hi van incorporar 130 fitxes referides a llibres. Pel que fa a les revistes, s'han tingut en compte les d'interès general o les especialitzades que hagin prestat atenció a la literatura popular catalana i a les seves formes (paremiologia, cançons, llegendes, rondalles, etc.). Se n'han examinat 145, però el total de revistes amb dades útils per a la investigació ha estat de 71, amb la següent distribució geogràfica pel que fa al lloc de publicació: Catalunya (28), País Valencià (14), Illes Balears (22), i altres territoris externs a l'àmbit dels Països Catalans (7). D'acord amb aquesta distribució, les revistes buidades i que, per tant, han nodrit de materials la base de dades han estat les següents.

1. Catalunya

Almanach de l'Esquella de la Torratxa (1890); *Anuari de l'Associació d'Excursions Catalanes* (1881-1882); *Atlàntida, L'* (1896-1899); *Avens, L'* (1881-1884; 1889-1890; *L'Avenç* (1891-1893)); *Barretina, La* (1868; 1873); *Butlletí de l'Associació d'Excursions Catalana* (1878-1890); *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya* (1891-1893); *Butlletí mensual de la Associació d'Excursions Catalana* (1877-1880; 1889); *Calendari Català* (1865-1882); *Campana de Gràcia, La* (1870-1893); *Eco de Euterpe* (1859-1887); *Eco del Centre de Lectura de Reus* (1859-1860; 1861-1862; 1870-1872); *Esquella de la Torratxa, L'* (1872-1884); *Gay Saber, Lo* (1868-1869; 1878-1883); *Gramalla, La* (1870); *Ignorancia, La* (1879-1885; 1892); *Il·lustració Catalana, La* (1880-1894); *Missatger del Sagrat Cor de Jesús, Lo* (1893); *Noy de la mare, Lo* (1866-1867); *Pare Arcàngel, Lo* (1841); *Pubilla, La* (1867-1868); *Rambla: semmanari català, La* (1867; 1868); *La Renaxensa* (1871-1875; *La Renaixensa* (1876-1893)); *Renaixement, Lo* (1879); *Tibidabo, Lo* (1887-1889); *Tros de paper, Un* (1865-1866); *Veü de Montserrat, La* (1878); *Veü del Camp, La* (1885-1890).

2. País Valencià

Bou Solt, El. Semanari impolític (1877); *Cascarrabias* (1897); *Degolla, La* (1890); *Donsayna, La* (1844-1845); *Mole, El* (1837, 1840-1841); *Moma, La. Periòdic ballador y batallador* (1885-1886); *Panorama, El* (1867, 1871, 1872); *Papagall, El* (1864, 1868); *Paper d'Estrasa, El* (1895); *Rat Penat, Lo. Calendari*

Llemosí (1874-1883); *Saltamartí, El* (1860-1861, 1862); *Sueco, El* (1847); *Tabalet, El* (1847); *Tío Nelo, El* (1862).

3. *Illes Balears*

Almacén de frutos literarios (1841- 1846); *Almanaque Balear / Almanaque de las Islas Baleares / Almanaque para las Islas Baleares* (1863-1893); *Ancora, El: Revista religiosa, científica y literaria del periódico del mismo título. Tom 1* (1880); *Boletín de la Institución Mallorquina de Enseñanza* (1884-1886); *Butlletí de la Societat Arqueològica Luliana* (1887-1900); *Diari de Buja* (1812-1813); *Dulzaina, La* (1868- 1869); *Eco del Santuario, El* (1890; 1891); *Fe, La* (1844); *Historiador Palmesano, El* (1848-1849); *Instituciones, Las* (1889-1891); *Magisterio Balear, El* (1873-1893); *Mallorca. Revista literaria Decenal. Volumen 1* (1898-1899); *Mallorca Dominical* (1897-1901); *Museo Balear de Historia y Literatura, Ciencias y Artes* (1875-1877; 1884-1888); *Pagés Mallorquí, Es* (1899); *Palmesano, El* (1855- 1856); *Revista Balear de Literatura, Ciencias y Artes* (1872-1873); *Roqueta, La* (1887-1900); *Sarracossano, El. Pronostich* (1869-1873; 1899); *Semanario Católico* (1888); *Tortuga, La. Setmanari mallorquí, amic de tothom. Art. Humor. Literatura* (1888).

4. *Altres*

Folklore andaluz (1882-1883); *Folklore bético-extremeño* (1883-1884); *Llumanera de Nova York, La* (1874-1881); *Nella Terra dei Nuraghes* (1892-1894); *Promotore, Il* (1840); *Revue des langues romanes; Stella di Sardegna, La* (1875-1886).

Les revistes que han estat descartades pel fet de no contenir materials útils per a la confecció del «Repertori biobibliogràfic de la literatura popular catalana» han estat les 74 següents:

Almanaque de las Provincias (1879-1900); *Amsicora* (1887-1888); *Anuario statistico e calendario generale dell'isola di Sardegna* (1867-1868); *Armana Provençau* (1860-1870); *Arte y letras* (1882-1883); *Asino, L'* (1885); *Ateneo, El* (1890-1891); *Avisador Valenciano, El* (1861, 1865, 1869); *Biblioteca sarda* (1838-1839); *Bocina, La* (1880); *Boletín Bibliográfico de El Diario de Palma* (1884); *Boletín del Ateneo Barcelonés* (1879-1882); *Campana, La* (1870); *Campanas, Las: Semanario jocoserio* (1899-1900); *Cantón Balear, El* (1873); *Charanga, La* (1861); *Cisne, El* (1840-1841, 1854); *Cometa, El* (1814); *Concierto, El* (1824); *Convencional, El* (1898-1899); *Da Terranova a Cagliari* (1880); *Discus-*

sione, La (1870-1871); *Doctor Cudol, El* (1880); *Ecos y Brisas* (1884); *Epoca, L'* (1858-1859); *Escoba, La* (1883); *Esperanza, La* (1898); *Estrella Balear. Periódico compilador de lo más selecto que publican sobre ciencias, literatura y artes* (1844-1845); *Estudiantón, El* (1843-1844); *Excursionista, L'* (1885); *Farfalla, La* (1876-1877); *Fárrago, El* (1867); *Felanigense, El* (1897-1898); *Fénix, El* (1844-1848); *Gall, El* (1868); *Gazzetta popolare, La* (1879); *Guia de Lluc* (1884); *Ilustración: periódico semanal de literatura, artes, ciencias y viajes, La* (1880-1883); *Ilustración Valenciana, La* (1883); *Látigo, El* (1884); *Liceo Valenciano* (1838-1839, 1840-1842); *Lunes, Los* (1884-1885); *Lluna patriótica mallorquina* (1813); *Mestre Libori* (1888-1889); *Meteora, La* (1843-1845; 1878-1879); *Monitor Religioso, El* (1850-1852); *Mosquito, El* (1879); *Museo Literario, El* (1863-1866); *Nou Diari de Buja* (1813); *Palma, La. Semanario de historia y literatura* (1840); *Palmesano, El* (1886); *Palleter, El. Periódic impolític, carregat de sofre* (1882, 1883, 1885, 1887); *Paper d'Estrasa, El* (1895); *Pare Arcángel, Lo* (1841); *Pare Mulet, El* (1877); *Periódico republicano y librepensador; Porvenir de Mallorca, El. Revista de agricultura, Industria, Comercio, Medicina y Viajes.* (1876-1877); *Porvenir de Baleares, El. Revista de Ciencias, Letra y Artes.* (1878-1879); *Pronóstico mallorquí publicat per L'Ignorància* (1883); *Provincia di Sassari, La* (1875-1876); *Rat Penat, Lo. Periódich Lliterari Quincenal* (1884-1885); *Rayo, El; Revista Balear* (1872-74); *Revista del Centre de Lectura de Reus* (1883-1884); *Revista de Menorca. Ciencias, artes, letras. Mahon* (1888; 1896-1897; 1898-1899); *Revista de Valencia* (1880-1883); *Riscossa, La* (1877-1879); *Rivista sarda, La* (1875); *Sardegna artistica, La* (1893); *Sassari* (1892); *Traca, La* (1884-1887); *Trompeta de la revolución, La. Periódico democrático.* (1872-1874); *Vapor, El* (1833-1836); *Verdader catalá, Lo* (1843); *Violón, El* (1879-1880); *Violeta de Oro, La* (1851).

RESULTATS

La base de dades que s'ha utilitzat per a la confecció del *Repertori biobibliogràfic de la literatura popular catalana* corresponent al segle XIX conté a data de 4 de setembre de 2009 un total de 3.451 registres.

Els registres de la base de dades corresponen a les fitxes extretes del buidat de llibres i revistes publicats des de 1808 (data del registre més antic) fins a 1900 (data del darrer).

L'anàlisi dels materials obtinguts i processats a la base de dades fa que se superin, amb escreix, les expectatives de l'inici de la investigació. Així, el nombre de revistes amb continguts sobre Literatura Popular Catalana ha estat de 71, quan les expectatives inicials eren d'una dotzena. També és interessant constatar la participació de més de 150 folkloristes en la recollida, divulgació i estudi de la literatura popular durant el període considerat. Entre la nòmina de folkloristes hi trobem noms tan destacats com: Marià Aguiló, Antoni M. Alco-

ver, Ramon Arabia i Solanas, Rossend Arús i Arderiu, Pau Bertran i Bros, Francesc Pelai Briz i Fernández, Francesc Camps i Mercadal, Francesc Carreras i Candi, Esteve Caseponce, Horace Chauvet, Josep Cortils i Vieta, Sebastià Farnés i Badó, Andreu Ferrer i Ginard, Cels Gomis i Mestre, Sara Llorens, Francesc Martínez i Martínez, Francesc Maspons i Labrós, Pilar Maspons i Labrós, Manuel Milà i Fontanals, Mateu Obrador i Bennàssar, Vicenç Plantada i Fonolleda, Joaquina Santamaria de Fàbregues (Aagna de Valldaura), Jacint Verdager i Santaló, Gaietà Vidal i de Valenciano, etc.

Finalment, entre les institucions compromeses en la tasca de recollida i estudi de la literatura popular catalana, destaquen, per la importància de la seva activitat, l'Associació Catalanista d'Excursions Científiques, l'Associació d'Excursions Catalana, l'Ateneu Barcelonès, el Centre Excursionista de Catalunya, la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona i la Societat Literària Lo Rat Penat.

CARME ORIOL / JOSEP M. PUJOL
Universitat Rovira i Virgili

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- ATU: Hans- Jörg UThER, *The Types of International Folktales. A Classification and Bibliography*, 3 vol., Helsinki, Suomalainen Tiedeakatemia, 2004, FFC 284, 285, 286.
- Marcet / Solà 1998: Pere MARCET / Joan SOLÀ, *Història de la lingüística catalana 1775-1900. Repertori crític*, 2 vol., Girona / Vic, Universitat de Girona / Eumo / Universitat de Vic.
- Milà i Fontanals 1853: Manuel MILÀ i FONTANALS, *Observaciones sobre la poesía popular, con muestras de romances catalanes inéditos*, Barcelona, Impr. de Narciso Ramírez.
- Prats 1991-1992: Llorenç PRATS, «Els reculls folklòrics de la literatura de tradició oral», dins *De la literatura popular a la literatura culta*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, 5-28.
- Pujol 1999: Josep M. PUJOL, «Introducció a una història dels folklores», dins Ignasi Roviró / Josep Montserrat (coord.), *La cultura. Col·loquis de Vic 3*, Barcelona, Universitat de Barcelona. Vicerektorat de Recerca, 77-106.
- 2007: Josep M. PUJOL, «Del(s) folklore(s) al folklore de la comunicació interactiva», dins Caterina Valriu / Joan Armangué (coord.), *Els gèneres etnopoètics: competència i actuació*, l'Alguer, Edizioni del Parteolla, 97-116.

